

הרצל הלוי

תש"ד-תשכ"ז

1944-1967

אלבום זה הוא חלק מתכנית ההנצחה הארצית,
מיזם חברתי וערכי, אשר במסגרתו בני נוער פוגשים
משפחה שכולה, לומדים ושומעים על יקיר ליבן
ומכינים אלבום הנצחה.

התלמידים המשתתפים בתכנית זו, מבצעים
את פעילותם במסגרת תוכנית מעורבות חברתית.
התלמידים מלווים בכל שלבי הפעילות
על-ידי פרחי הוראה מהמכללות האקדמיות לחינוך.

תכנית זו נעשית בשיתוף הגופים הבאים:
אגף בכיר הכשרה והתמחות עובדי הוראה, משרד החינוך
ארגון יד לבנים
הגימנסיה העברית ירושלים
ומכללה ירושלים לבנות

כתיבה ועריכה התלמידות: מיטל אטיאס, גלי כהן וליהי בלילטי מהגימנסיה העברית ירושלים
לווי הנחייה פרח ההוראה: רחלי אבודרהם, מכללה ירושלים לבנות.

הרצל הלוי ז"ל

**ספר זה מוקדש לעילוי
נשמת הרצל הלוי שנפל
בעת מילוי תפקידו**

רקע
כללי

הרצל (הרצי) בן חיים שלום
וצילה. נולד וגדל בעיר
ירושלים - בירת ישראל ושל
מחוז ירושלים והגדולה ביותר
בשטחה ואוכלוסייתה לשנת
אלפיים ו19 מתגוררים בה
כ937 אלף תושבים.

הרצל נולד בתאריך כ"ח

שבט תש"ד ה'22.2.1944,

נפל ביום כ"ח באייר

תשכ"ז 7.6.1967.

בן 23 בנופלו.

משחר ילדותו התאפיין
בשמחת חיים ובת צחוק לא
סרה מעל פניו. הוא חונך
בחינוך דתי לאומי ושמר על
העקרונות שחונך בחייו
הקצרים. סיים ולמד בתיכון
"מעלה" בירושלים, שם היה
צעיר מבין מבני הכיתה
והצטיין בהשגיו. מחוץ לבית
ספר למד גם גמרא באופן
פרטי ואף הגיע להבנת סוגיה
בתלמוד בעצמו.

ביתו של הרצל

הוריו

אביו- חיים שלום, דוקטור לפיסלוסופיה
מטעם האונברסיטה העברית בירושלים,
עבד שנים רבות בביהח הדסה בתור סגן
מנהל רפואי, כיום מכהן בתפקיד סגן המנהל
הכללי לענייני כלכלה רפואית וסטטיסטיקה
במשרד הבראות.

אימו צילה, לימדה באוניברסיטה העברית
במקצוע הבקטריולוגיה ועובדת בבית
החולים "הדסה"

צילה אמו, ממשפחת הרב קוק
ז"צ- הרב קוק היה הרב הראשי
האשכנזי הראשון בארץ ישראל,
פוסק, מקובל והוגה דעות.
נחשב לאחד מאבות הציונות
הדתית. הרב קוק שימש ברבנות
בלטביה, עלה לארץ ישראל בכ"ח
אייר תרס"ד, בראשית ימי
העלייה השנייה, ופיתח משנה
פילוסופית -קבלית אוהדת ביחס
לציונות וליישוב החדש

מכתב לילד / זלדה

פַּעַמִּים אֲנִי חוֹשֶׁבֶת
שֶׁהַחֶטָּא הַנּוֹרָא וְהָאֶפֶל בְּיוֹתֵר שֶׁל הָאָדָם
הוא לְחִשּׁוֹב רָעוֹת עַל עֲצָמוֹ

אֲנִי קוֹרֵאת לָזֶה
לְהִבִּיט עַל עֲצָמוֹ 'בְּעֵינֵי הַשְּׂכָנִים'
וְלֹא בְּעֵינֵי הָאֵין סוֹף

הַחַיִּים יְכוּלִים לִהְיוֹת
וְצָרִיכִים לִהְיוֹת
יְקָרִים וּמְפֹאָרִים

תנועת נוער

הרצל היה פעיל בתנועת "הצופים" בשבת
הדתי "משואות"-שהיה קשור בבית ספרו
מעלה. גם בצופים כבלימודים הראה את
יכולותיו כחניך, כמדריך גדוד, כראש גדוד
וכמרכז השבט, בשנת 1960 בקיץ היה חבר
במשלחת לצעירים "יהודה הצעיר"- היא
תנועת נוער ציונית-אמריקאית אשר
נתמכה בעבר על ידי ארגון "נשות הדסה"
העולמי, ואינה מזוהה פוליטית או שייכת
לזרם מסוים ביהדות. שם ניתנה לו הזמנות
להכיר את העולם הגדול, הקיבוץ היהודי
אשר שם ואת הנוער שבו. עיקר הדרכתו

עשה

במחנה הנוער "הרצל" הנמצא
במדינת ויסקונסין, ושם קשר
קשרים עם חניכים. סייר רבות
בערים השונות ולא המעיט
בלמתוח ביקורתו על מעשה
השליחים שניצלו את שליחותם
לטיולים וסיורים.

בסיום לימודיו גויס לצהל ב1961
ולאחר אימוני הטירונות נשלח
לפי דרישת הנהגת הצופים
כמדריך שליח לירושלים על מנת
לרכז את שבט הצופים הדתיים
"משואות"

שירותו הצבאי

בשנת 1961 התגייס הרצל לחטיבת

צנחנים

חטיבת צנחנים (או בשמה השני-

הינה החטיבה המוצנחת חטיבת 35)

של צה"ל, חטיבה זו הובילה

מבצעים רבים ונחשבת ליחידה

בעלת הישגים רבים אשר מגייסת

נערים ונערות איכותיים!

במהלך שירותו הצבאי הרצל יצא
לאימון מתקדם והוכשר למפקד
כיתת צנחנים, במהלך שירותו היה
בגבול הצפוני, על הגבול הסורי ואט
אט למד להכיר את המצב
הטופוגרפי של האויב.
הרצל גויס למילואים בחטיבת 55
במהלך מלחמת ששת הימים, שם
נפל בקרב הגנה על המולדת.

חטיבת 55

חטיבת 55 הינה חטיבת מילואים של
צנחנים,

החטיבה הוקמה מתוך הבנה שלצה"ל אין
מספיק כוח לוחם

חטיבת 55 לחמה במלחמותיה של צה"ל
מהקמתה ועד הלום והיתה כוח חשוב
בקרבות רבים. החטיבה הוקמה בשנת 1966
על ידי מרדכי גור ולקחה חלק במלחמת
ששת הימים, מלחמת ההתשה, מלחמת יום
הכיפורים, מלחמת לבנון הראשונה, מבצע
חומת מגן ומלחמת לבנון השנייה.
במהלך מלחמת ששת הימים הרצל גויס
למילואים ושירת בחטיבה זו.

גיוסו למלחמה

בשנת 1967, עם פרוץ מלחמת
ששת הימים, נקרא הרצל לשרת
במילואים .

משנקרא לצבא, הביע במכתביו
דאגה לגורל העבודה הסמינריונית
שהי עליו להגיש בכלכלה
ולבחינות הגמר שלקראתן היה
עליו להתכונן.

ביום השלישי לקרבות- ה7.6.1967 ,
הכ"ח באייר תשכ"ז, נפצע במהלך
קרב שנערך על ירושלים הקדושה ,
כאשר התקדם תחת אש תופת, הוציא
מפיו את המילה " החומה" , אשר
אליה לא זכה להגיע.
לבסוף, הרצל מת מפצעיו והותיר
אחריו אישה ובת, שנולדה שישה
חודשים לאחר מותו.

הקרב על ירושלים

הקרב על ירושלים היה אחד הקרבות
המרכזיים והקשים שנערכו בחזית
הירדנית במלחמת ששת הימים. הקרב
ארך כשלושה ימים, בין 5 - 7 ביוני 1967
(כ"ו - כ"ח באייר תשכ"ז), ונערך בין
הלגיון הירדני לבין כוחות צה"ל. תחילה
היוזמה הייתה בצד הירדני אך מהר
מאוד עברה לצד הישראלי
בבוקר 7 ביוני, כ"ח באייר תשכ"ז, כבשה
חטיבה 55 בסיוע חטיבת הראל את
מתחם אוגוסטה ויקטוריה על הר
הזיתים.

בסביבות השעה 10:00 באותו
בוקר נכנסו כוחות משתי חטיבות
חי"ר ישראליות אל העיר העתיקה
בירושלים: הצנחנים מחטיבה 55
נכנסו לעיר העתיקה ממזרח דרך
שער האריות, הגיעו להר הבית
ולכותל המערבי, והשתלטו על
הרובע המוסלמי והרובע הנוצרי
של העיר העתיקה. במקביל נכנסו
כוחות מחטיבת ירושלים לעיר
העתיקה מדרום דרך שער
האשפות, והשתלטו על שטח
הרובע היהודי והרובע הארמני.

הקרב על ירושלים היה אחד הקרבות
הקשים והעקובים מדם ביותר במלחמת
ששת הימים. על אף שהתנהל בשטח
מצומצם יחסית, נהרגו בו 182 חיילים
ישראליים (כרבע מכלל החללים שספגה
ישראל במלחמת ששת הימים כולה), ובין
350 ל-400 חיילים ירדניים. כ"ח באייר,
היום שבו השתלטו חיילי צה"ל על העיר
העתיקה ובפרט על הר הבית והכותל
המערבי, נקבע כיום שחרור ירושלים.
במהלך קרב זה נפל הרצל, ולא זכה לראות
את הניצחון על ירושלים הנצורה.

הנצחתו

כ"ח באייר תשכ"ז (7.6.1967) נפצע

הרצל פצעי מוות בקרב שנערך על

ירושלים העתיקה וכשהוא מתקדם

תחת אש תופת והמלה האחרונה

בפיו היתה: "החומה", אשר

בשעריה לא בא. הניח אשה ובת

שנולדה ששה חודשים אחרי נפול

אביה. הובא למנוחת עולמים בבית

הקברות הצבאי שעל הר הרצל

בירושלים.

בהגיע הידיעה על נפלו אל
מחנה "הרצל", נערך שם מפקד
אבל של החניכים והמדריכים
לזכרו והכיכר המרכזית במחנה
נקראה על שמו ושלט נקבע בה.
כן נקבע מנהג לערוך מפקד כזה
במקום שנה שנה.

עם נפילתו החליטה המחלקה לגיאוגרפיה
של האוניברסיטה העברית בירושלים על
מפעל ללא תקדים בהוציאה לאור
ב"שלושים" לנפלו את עבודתו
הסמינריונית שצוינה על ידי מוריו
כעבודה מדעית רצינית הראויה לשבח
ולהנצחה, ושמה "גורמים המשפיעים על
מערכת התחבורה המטרופוליטנית בצפון
אמריקה". הספר "אם אשכחך" הופיע
לזכרו ומכיל גם מעזבונו.

בספר "מאריות גברו" בהוצאת מפקדת
הצנחנים הוקדש עמוד מיוחד לתולדותיו
ולתיאור הקרב האחרון. גם ב"ירושלים
של צנחנים" הונצח שמ

שרגא קדרי פירסם בקובץ "ולירושלים"
(שהוציא סניף ירושלים של אגודת
הסופרים העברים יחד עם הוצאת
"יחדיו") את יצירתו "תמונה בכ"ח
באייר" ולכותרתה הצמיד את ההקדשה:
"לנשמותיהם של יעקב מאיר, הרצל
הלוי, אבי רייזמן וחבריהם ז"ל, שחיברו
בדמם את ירושלים יחדיו".

אף ב"מערכות" הונצח שמו במאמרו של
מוטה גור "סיפור הלחימה של חטיבת
הצנחנים בדרך שכס". ב"פנים אל פנים"
נכתבה כתבה עליו בשם "בעל קסם
ואופטימיות" מאת אברהם בנמלך במדור
"במעלות גיבורים וקדושים".

סיפור בשם "דקה של צפירה" לזכר
הרצל וחבריו מאת ארי אלון נדפס
ב"מעריב לנוער" במלאת שנה לנפלם.
ב"גוילי אש", כרך ד' ילקוט עזבונם
של הבנים שנפלו במערכות ישראל
הובא מעזבונו.

מקום

קבורתו - הר

הרצל

הר הרצל הוא הר במערב
ירושלים המשמש כבית הקברות
הלאומי של מדינת ישראל. בהר
נמצא בית הקברות הצבאי
הראשי של המדינה וכן חלקת
גדולי האומה בה קבורים
מנהיגי המדינה והציונות.
בכניסה להר נמצא מוזיאון
הרצל ובו שוכן מאז 2017 היכל
הזיכרון הלאומי שבו מונצחים
כל הנופלים בהגנה על הארץ.

מכתב לילד / זלדה

פַּעַמִּים אֲנִי חוֹשֶׁבֶת
שֶׁהַחֶטָּא הַנּוֹרָא וְהָאֶפֶל בְּיוֹתֵר שֶׁל הָאָדָם
הוּא לְחָשׁוֹב רָעוֹת עַל עֲצָמוֹ

אֲנִי קוֹרֵאת לָזֶה
לְהִבִּיט עַל עֲצָמוֹ 'בְּעֵינֵי הַשִּׁכְנִים'
וְלֹא בְּעֵינֵי הָאֵין סוֹף

הַחַיִּים יְכוּלִּים לִהְיוֹת
וְצָרִיכִים לִהְיוֹת
יְקָרִים וּמְפֹאָרִים

דבר

התלמידות

גלי:

מה שלמדתי מן הפרוייקט הוא שיש
הרבה חללים שנוצרים זכיתי לכתוב על
הרצל שהיה אחד מהם שלחם ואיבד את
חיו בשביל המדינה שאני כרגע יושבת בה
בביחטון בזכותו, אני לוקחת מהרצל את
תכונותיו שהיה נחשב לנער אהוב ונערץ
ויוזם שלקח חלק בצופים והצטיין בכל
מעשי ידיו בחייו הקצרים אני מודה לו
שבזכותו אני כאן ושצריך לזכור את אלו
שלחצו פה בישבילנו כל אחד ואחד מהם

כוכבה :

מה שלמדתי מהפרוייקט הוא על
כמות האבדות כמו הרצל שהמדינה
הזו ספגה, למדתי מהרצל להיות אדם
אמיץ ולתת הכל למען המדינה שלי,
אני מודה להרצל על כל מה שהוא
עשה למען המדינה ועצוב לי שהוא
לא זכה לחיות חיים ארוכים, אני
לוקחת ממנו שצריך להעריך את
המדינה שלנו יותר מהכל ולעולם לא
לשכוח את מי שבזכותם אנחנו פה

ליה :

מה שאני לוקחת מהחלל הלאה

הוא אף פעם לא לוותר , ותמיד

לזכור בגלל מי אנחנו כאן.

דבר

הסטודנטית

רחלי:

למדתי ממהלך הפרויקט כמה כוחות
נפש יש לחיילים שלנו שהם מוכנים
להקריב עצמם למען העם שלנו
שנזכה גם אנחנו ללמוד להיות שליחים
איפה שהקב"ה שם כל אחד ואחד
ושנראה תמיד את המציאות בצורה
הטובה ביותר.

למדתי מהכוחות ומהעוצמה שיש
לחיילים שלנו ובמיוחד לאלה שמסרו
את נפשם למען הארץ והעם.
שנזכה בקרוב ממש לגאולה השלמה 😊

יהי זכרו ברוך